

**รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผล
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**

The linear structural relationship model of factors affecting schools effectiveness
under the office of educational service areas in northeast provinces

ไพฑูรย์ หงษ์แพง¹ มัณฑนา อินทุสมิต² สมศักดิ์ สีดากุลฤทธิ์³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 560 โรงเรียน ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (correlation) โดยใช้โปรแกรม SPSS for Windows และใช้โปรแกรมลิสเรล 8.52 ในการวิเคราะห์ความเบ้ ความโด่ง องค์ประกอบเชิงยืนยัน และตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างรูปแบบตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. ปัจจัยที่ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มี 3 ปัจจัย เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เท่ากับ 0.68, 0.07 และ 0.07
3. ปัจจัยที่ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน มี 2 ปัจจัย เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ส่งผลบวกทางอ้อมผ่านการบริหารแบบมีส่วนร่วม เท่ากับ 0.10 และส่งผลทางอ้อมผ่านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เท่ากับ 0.19 และ 2) การบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่งผลทางอ้อมผ่านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เท่ากับ 0.03
4. ปัจจัยที่ส่งผลรวมต่อประสิทธิผล ของโรงเรียน มี 3 ปัจจัย เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งผลรวมทางบวกต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เท่ากับ 0.71, 0.26 และ 0.07

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพของโรงเรียน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น

¹ คุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

³ อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย

Abstract

This study was designed to develop a linear structural relationship model of factors effecting school effectiveness of school under the office of educational areas in the northeast provinces of Thailand. The multi-stage random sampling was applied for research samples which consisted of 560 schools from those offices. The research instrument was 5-point rating scale questionnaire was applied for data collection and earned data were analyzed by SPSS for Windows version 12 and the LISREL version 8.52 for skewness, kurtosis, confirmatory factors analysis and to investigate the consistency between the hypotheses model and the empirical data.

The findings of this study were summarized as follows :

1. The structural relationship model of factors effecting school effectiveness was fitted to the empirical data. The final model developed showed that the fitness were as follows: $\chi^2 = 39.66$, $df = 95$, $p\text{-value} = 1.00$, $RMSEA = 0.000$, $SRMR = 0.013$, $GFI = 0.99$, $AGFI = 0.98$, $CN = 1832.08$ and Largest standardized residual = 1.97
2. The direct effect has three factors as follow : participation management transformational leadership quality assurance which the coefficient values at 0.68, 0.07 and 0.07 respectively.
3. The indirect effect has two factors as follow : 1) transformational leadership with its effecting coefficient participation management value at 0.10 and another factor was quality assurance with 0.19 coefficient value 2) participation management with its effecting coefficient quality assurance value at 0.3
4. The total effect has three factors as follow : participation management transformational leadership and quality assurance which the coefficient values at 0.71, 0.26 and 0.07 respectively.

The R square of a structural linear equation model can explain the variances of schools effectiveness of 54 percentage.

Keywords: schools effectiveness, factors affecting schools effectiveness, linear structural relationship model

ความเป็นมาของปัญหา

นโยบายพัฒนาคน รัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กล่าวถึงสิทธิและเสรีภาพในการศึกษาว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษาไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ให้พัฒนาคุณภาพและ

มาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับ และทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม (สกายบุ๊กส์, 2551)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้

และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ให้ผู้เรียนได้รับสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐบาลต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด โดยให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน ให้ชุมชนจัดการศึกษาอบรม การแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และการรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา รวมทั้งวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

จากที่กล่าวข้างต้น ทำให้มีผลกระทบต่อการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษา นำไปสู่การปฏิรูประบบและกระบวนการจัดการศึกษาให้ครอบคลุมด้านเป้าหมาย หลักการ สิทธิและโอกาสทางการศึกษาระบบการศึกษา แนวทางการจัดการศึกษา โครงสร้างการบริหารจัดการคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา งบประมาณทางการศึกษา และสื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในทางปฏิบัติ โดยยึดหลักการกระจาย

อำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ให้กำหนดมาตรฐานการศึกษา และการจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับ มีการระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา ยึดหลักการส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถาบันประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีสถานศึกษาในสังกัดทั่วประเทศจำนวนมาก คุณภาพการศึกษาแต่ละระดับมีความแตกต่าง บางแห่งคุณภาพผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์สูง บางแห่งมีผลสัมฤทธิ์ต่ำ คุณภาพครูยังขาดแคลนทั้งเชิงปริมาณ และคุณภาพการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติเป็นเรื่องสำคัญ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญยิ่งเป็นผู้มีบทบาทอย่างมากในการผลักดันขับเคลื่อนนโยบายต่าง ๆ ไปสู่ความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้าใจนโยบายให้ชัดเจนและคิดแนวทางกระบวนการที่จะขับเคลื่อนไปสู่ความสำเร็จในด้านคุณภาพการศึกษา (สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552)

จากกฎหมายและข้อมูลดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การดำเนินงานด้านการศึกษา ได้พยายามมุ่งสู่เป้าหมายของการพัฒนาคน ซึ่งก็คือการพัฒนาการศึกษาโดยกำหนด และใช้นโยบายเป็นเครื่องมือดำเนินงาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ประสิทธิผลของโรงเรียน เป็นการวัด ผลผลิต (Output) ขององค์การในระบบการจัดการศึกษาว่า สามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

สามารถพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ครูมีความพึงพอใจ และมีขวัญกำลังใจในการทำงานในโรงเรียน (Hoy & Miskel, 2001)

ในการปฏิรูปการศึกษาให้สถานศึกษารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้กล่าวถึงประเด็นสำคัญ 3 ประเด็น คือ การบริหารจัดการศึกษา โดยให้ความสำคัญกับผู้บริหารสถานศึกษา ต้องเป็นผู้นำที่มีแนวคิดใหม่ ๆ เพื่อนำมาเปลี่ยนแปลงการดำเนินงานให้ทันต่อสภาพความเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง หรือที่เรียกว่า “ผู้นำการเปลี่ยนแปลง” ซึ่งต้องสามารถใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาขับเคลื่อนการดำเนินงานปฏิรูปการศึกษาให้เกิดประสิทธิผลได้ ประการที่สอง การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยให้ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษา และประการสุดท้ายได้ให้ความสำคัญของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้รับบริการว่า ผู้เรียนจะเป็นบุคคลที่มีคุณลักษณะตามเจตนารมณ์ของกฎหมายทั้งสองฉบับ

จากความเป็นมาและความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผล

ต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษา โดยการนำเอาข้อมูลเชิงประจักษ์จากปรากฏการณ์จริงมาทดสอบกับโมเดลเชิงทฤษฎี โดยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1. ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 5 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 สร้างรูปแบบสมการโครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลของโรงเรียน และปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ผลจากการปฏิบัติจะได้รูปแบบเชิงสมมุติฐานเบื้องต้น

ระยะที่ 2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงประจักษ์ โดย 1) สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 2) หาคคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความแม่นยำตรงเชิงเนื้อหา โดยคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ 3) ทวนและผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน 3) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) และ 4) วิเคราะห์ความเที่ยง (reliability) ผลจากการปฏิบัติจะได้เครื่องมือวิจัย

ระยะที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดย 1) นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และ 2) รวบรวมข้อมูล ผลจากการปฏิบัติจะได้ข้อมูลวิจัย

ระยะที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล โดย 1) วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นหาค่าเฉลี่ย หาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน หาค่าความเบ้ ความโด่ง และค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ หาค่า IC 2) หาค่า CFA และหาค่าความเชื่อมั่น และ 3) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์เชิงเส้น โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ผลจากการปฏิบัติจะได้รูปแบบ ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ระยะที่ 5 สรุปผล/นำเสนอปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดย 1) สรุปผลการวิจัย 2) อภิปรายผลการวิจัย และ 3) เสนอแนะการทำวิจัย ผลจากการปฏิบัติจะได้รายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์

2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และครู จากโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือปีการศึกษา 2553 จาก 60 เขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 12,690 โรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และครู จากโรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการศึกษา 2553 จำนวน 560 โรงเรียน จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 1,120 คน ซึ่งได้จากการสุ่มหลายขั้นตอน และผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยของแต่ละโรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ลักษณะ ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้น เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) สำหรับเก็บข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบมาตรา

ส่วนประมาณค่า (Rating scale) สำหรับเก็บข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน การบริหารแบบมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เครื่องมือได้ผ่านการพิจารณาด้านเนื้อหา ความหมาย ตลอดจนรวมถึงการใช้ภาษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อให้ได้ความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามตัวแปร (Item objective congruence index) ซึ่งนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับผู้อำนวยการโรงเรียน และครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 โรงเรียน แยกเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน 100 คน ครู 100 คน และผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยของโรงเรียนเป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 ซึ่งถือว่าข้อคำถามทุกข้อใช้ได้ จากนั้นได้วิเคราะห์ความเที่ยง (reliability) ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach alpha procedure) ได้ค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TFL) .960 การบริหารแบบมีส่วนร่วม (PM) .941 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (QA) .971 และประสิทธิผลของโรงเรียน (SE) .913 และวิเคราะห์ความตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (confirmatory factor analysis : CFA) นำผลคุณภาพเครื่องมือที่ทดลองใช้ไปให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ ผู้วิจัยนำมาปรับปรุง จัดพิมพ์ และนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ค่าเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามของแต่ละโรงเรียนซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารและครู มากำหนดเป็นหน่วยวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย และผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน ค่าความเบ้และความโด่ง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์วิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity) โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory factor analysis) วิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นโดยมีขั้นตอนกล่าวคือ 1) การกำหนดข้อมูลจำเพาะของรูปแบบ (Specification of the model) ประกอบด้วย 2) การระบุความเป็นไปได้ค่าเดียวของรูปแบบ (Identification of the model) 3) การประมาณค่าพารามิเตอร์ของรูปแบบ (Parameter estimation of the model) จะประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีไลค์ลิฮูดสูงสุด(Maximum likelihood : ML) 4) การตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบ (Goodness – of - fit measurement) โดยค่าสถิติที่วัดความกลมกลืน (Goodness of fit measures) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ค่าสถิติไคสแควร์ (Chi-square statistics) ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA) ค่าขนาดตัวอย่างวิกฤติ(Critical N : CN) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน SRMR (Standardized Soot Mean Square Residual) ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI (Goodness – of – Fit Index) และ ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน AGFI (Adjusted Goodness – of –Fit Index) รวมทั้งการปรับแก้

ผลการวิจัย

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการปรับรูปแบบตามค่าดัชนีการปรับโมเดล ของโปรแกรมลิสเรล 8.52 พบว่าค่าสถิติที่ใช้วัดความกลมกลืนของรูปแบบ คือ ค่าไค-สแควร์ (χ^2) 39.66 ที่องศาอิสระ (df) 95 ค่าความน่าจะเป็น (p) 1.00 ซึ่งไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ค่าประมาณความคลาดเคลื่อนของรากกำลังสองเฉลี่ย

(RMSEA) 0.000 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดคือมีค่าน้อยกว่า 0.05 ค่ารากที่สองของเศษเหลือที่ทำให้เป็นค่ามาตรฐาน (SRMR) .013 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน (GFI) 0.99 ซึ่งต้องสูงกว่า 0.90 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) 0.98 ซึ่งต้องมากกว่า 0.90 และค่าตัวอย่างวิกฤต (CN) 1832.08 ซึ่งต้องมากกว่า 200 และค่าไค-สแควร์สัมพัทธ์ (ผลหารของค่าไค-สแควร์ด้วยค่าองศาอิสระ) 0.42 ค่าความคลาดเคลื่อนในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Standard residual) มีค่าสูงสุด 1.97 ซึ่งไม่ควรเกิน 2 จึงถือว่ารูปแบบสมมติฐานมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ดังแสดงในตารางที่ 1 และภาพที่ 1

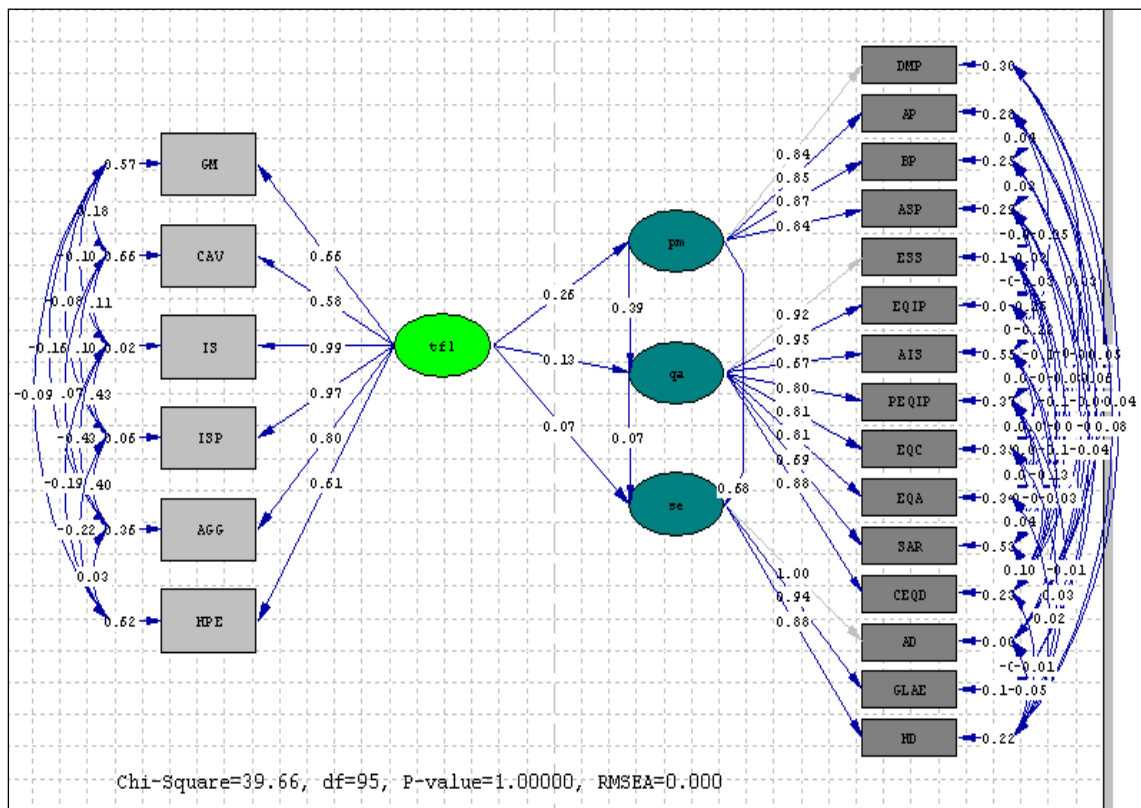
จากตารางที่ 1 และภาพที่ 1 นำมากำหนดเส้นทางของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ในจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งที่ส่งผลทางตรงส่งผลทางอ้อม และส่งผลรวม ดังนี้

1. ตัวแปรที่ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม (PM) ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน 0.68 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TFL) ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน 0.07 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (QA) ส่งผลทางตรงต่อ ประสิทธิผลของโรงเรียน 0.07 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ตัวแปรส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TFL) ส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนผ่านการบริหารแบบมีส่วนร่วม 0.10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนผ่านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา .19 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่

ระดับ .01 การบริหารแบบมีส่วนร่วม (PM) ส่งผล
ทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียนผ่านการประกัน

คุณภาพภายในสถานศึกษา 0.03 อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01

ภาพที่ 1 รูปแบบความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างหลังปรับรูปแบบ คะแนนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลมาตรฐานที่เป็นคะแนนมาตรฐานระหว่างตัวแปรสาเหตุและตัวแปรผลหลังปรับปรุงรูปแบบ

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรผล								
	การบริหาร			การประกันคุณภาพ			ประสิทธิผล		
	แบบมีส่วนร่วม (PM)			ภายในสถานศึกษา (QA)			ของโรงเรียน (SE)		
	TE	IE	DE	TE	IE	DE	TE	IE	DE
ภาวะผู้นำ	0.26**	-	0.26**	0.23**	0.10**	0.13**	0.26**	0.19**	0.07*
การ	(0.05)	-	(0.05)	(0.05)	(0.02)	(0.04)	(0.05)	(0.04)	(0.03)
เปลี่ยนแปลง	4.78	-	4.78	4.68	4.54	3.30	5.02	4.88	2.44
(TFL)									
การบริหาร	-	-	-	0.39**	-	0.39**	0.71**	0.03*	0.68**
แบบมีส่วน	-	-	-	(0.05)	-	(0.05)	(0.05)	(0.01)	(0.05)
ร่วม (PM)	-	-	-	8.47	-	8.47	14.13	2.25	12.47
การประกัน	-	-	-	-	-	-	0.07*	-	0.07*
คุณภาพ	-	-	-	-	-	-	(0.03)	-	(0.03)
ภายใน	-	-	-	-	-	-	2.22	-	2.22
สถานศึกษา									
(QA)									
R^2	0.07			0.19			0.54		
$\chi^2 = 39.66$, df = 95, p-value = 1.00, RMSEA = 0.000, SRMR = 0.013, GFI = 0.99, AGFI = 0.98, CN = 1832.08									

* $p \leq .05$, ** $p \leq .01$, ค่าที่อยู่ใน () คือ ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน ส่วนค่าที่อยู่ใต้ () คือ ค่า T - Values

3. ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบริหารแบบมีส่วนร่วม (PM) ส่งผลรวมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน 0.71 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TFL) ส่งผลรวมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน 0.26 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (QA) ส่งผลรวมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน 0.07 อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาจาก ค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R^2) ของสมการโครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TFL) สามารถอธิบายการบริหารแบบมีส่วนร่วม (PM) ได้ร้อยละ 7 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TFL) และการบริหารแบบมีส่วนร่วม (PM) สามารถร่วมกันอธิบาย การประกันคุณภาพ

ภายในสถานศึกษา ได้ร้อยละ 19 และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง (TFL) การบริหารแบบมีส่วนร่วม (PM) และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (QA) สามารถร่วมกันอธิบายประสิทธิผลของโรงเรียน ได้ร้อยละ 54 ซึ่ง Mayer, Gamst & Guarino (2006) ได้เสนอว่า รูปแบบโครงสร้างเชิงเส้นควรสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรได้ตั้งแต่ ร้อยละ 48 จึงถือว่ารูปแบบนั้นสามารถอธิบายเป็นที่ยอมรับได้

อภิปรายผล

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประกอบด้วย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วม (Participative management) จากผลการวิจัย พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสูงกว่าตัวแปรอื่น ๆ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ที่ส่งผล เท่ากับ .68 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากข้อค้นพบนี้อธิบายได้ว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ทั้ง 4 องค์ประกอบนี้มีความสำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนเกิดประสิทธิผล ดังนี้

ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนควรนำเอาการมีส่วนร่วมดังกล่าว มาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อจะเป็นประโยชน์กับผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้บริหารจะสามารถบริหารครูและบุคลากร ได้ง่าย จะเสริมให้การตัดสินใจของผู้บริหารโรงเรียนมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล เพราะกระบวนการตัดสินใจทุกครั้ง ผู้บริหารจะได้ข้อมูลและความคิดจากครูและบุคลากรทุกฝ่าย ซึ่งเป็นการแสดงถึงความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนได้

อย่างชัดเจน ครูและบุคลากร จะมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บริหารบริหาร และความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและบุคลากรด้วยกันเอง มีความไว้วางใจกันสูง มีประโยชน์ในการจัดการความรู้ และสามารถพัฒนาความสามารถทางวิชาชีพได้ดี มีความรับผิดชอบและผูกพันกับโรงเรียนมากยิ่งขึ้น มีความเข้าใจและเต็มใจยอมรับกฎระเบียบและข้อจำกัดต่าง ๆ ที่ตนเองมีส่วนร่วมในการกำหนด ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน คือ โรงเรียนสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถเสริมสร้างบรรยากาศการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ดี ในโรงเรียน รวมทั้ง ครูและบุคลากร ในโรงเรียนสามารถพัฒนาให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา สอดคล้องกับ ถาวร เสงี่ยม (2550) ได้ศึกษาเพื่อสร้างโมเดลเชิงสาเหตุของตัวแปร ระดับโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก คือ พฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม ส่วนปริญา สมัครการ (2551) ได้ศึกษาการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร ครูผู้สอน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน พบว่า อำนาจพยากรณ์ของระดับการบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 พบว่า หลักการมีส่วนร่วมที่เป็นตัวแปรสังเกตของตัวแปรแฝงของหลักธรรมาภิบาล สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จากผลการวิจัยที่พบว่าปัจจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ที่ส่งผล เท่ากับ .07 และส่งผลทางอ้อมต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ผ่านการบริหารแบบมีส่วนร่วม ผ่านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เท่ากับ .19 และ .10 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ ซึ่งผลการค้นพบดังกล่าว สามารถอธิบายได้ว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับที่น้อยกว่าปัจจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการที่ผู้บริหารโรงเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเพื่อจูงใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มุ่งปฏิบัติงานในหน้าที่ที่จะนำไปสู่ประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับมากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นการสื่อสารให้ผู้อื่นรับรู้และตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายของผู้บริหารให้เกิดเป็นรูปธรรมได้ ต้องอาศัยองค์ประกอบของปัจจัยอื่น ซึ่งในงานวิจัยนี้ ผู้บริหารโรงเรียนสามารถแสดงพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เช่น การแสดงออกเพื่อให้ครูและบุคลากรเห็นถึงความเที่ยงตรง ความสม่ำเสมอด้านค่านิยมในการทำงานของผู้บริหารเป็นแบบอย่างที่ดีจนนำไปสู่วัฒนธรรมการทำงานในโรงเรียนอย่างเหมาะสม ผู้บริหารโรงเรียนสามารถแสดงออกถึงความสามารถในการสร้างสรรค์โอกาสใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์และความก้าวหน้าสำหรับโรงเรียนและเอื้ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูและบุคลากรในการพัฒนา การที่จะสร้างสรรค์พฤติกรรมและเทคนิคการสอน และเทคนิคการปฏิบัติงานอื่น ๆ ในโรงเรียน การที่จะสร้างแรงบันดาลใจแก่คณะครูและบุคลากรด้วยการอธิบายถึงวิสัยทัศน์หรือภาพในอนาคตของโรงเรียนที่ได้วางเป็น

เป้าหมายไว้ได้อย่างชัดเจน การที่ผู้บริหารโรงเรียนจะสามารถกระตุ้นให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนสะท้อนผลการปฏิบัติงาน วิเคราะห์ปัญหาในการปฏิบัติงาน และแสวงหาวิธีการทำงาน วิธีการแก้ปัญหาที่แปลกใหม่ และแตกต่างไปจากวิธีการเดิม ๆ ที่เคยทำมา การที่ผู้บริหารโรงเรียนให้การยอมรับนับถือและเข้าใจความรู้สึกและความต้องการของครูและบุคลากรเป็นรายบุคคล การที่ผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถในการส่งเสริมความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานระหว่างครูและบุคลากร รวมถึงความสามารถของผู้บริหารที่จะสามารถในการเอื้ออำนวยความสะดวกในการทำงานให้แก่ครูและบุคลากร ให้มุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จของโรงเรียน และผู้บริหารโรงเรียนที่สามารถแสดงออกให้ครูและบุคลากรเห็นถึงความคาดหวังของตนว่า ผู้บริหารโรงเรียนชอบและสนับสนุนให้มีวิธีการทำงานที่ก่อให้เกิดผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศได้นั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้พฤติกรรมดังกล่าว มาปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ โดยผ่านกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม อันได้แก่ การที่ผู้บริหารโรงเรียนเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมตัดสินใจเลือกวิธีการทำงาน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการรับผิดชอบในผลงานที่เกิดขึ้น และมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงาน ดังรายละเอียดใน 5.2.1.1 จึงจะทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนจึงจะเกิดความพึงพอใจ และเกิดความจริงใจที่จะมุ่งมั่นทำงานให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงานได้ จึงจะเห็นถึงพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียนได้

3. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Quality Assurance) จากผลการวิจัยพบว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่งผลบวกทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ที่ส่งผล เท่ากับ .07 จากข้อค้นพบนี้สามารถอธิบายได้ว่า ระบบ

การประกันคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับที่น้อย ถึงแม้ว่า พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 จะกำหนดให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาของโรงเรียนแล้วก็ตาม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียน ตามกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ยังขาดความมีประสิทธิภาพของการดำเนินงาน กล่าวคือ ในกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในรอบหนึ่งปีการศึกษานั้น สถานศึกษาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาขึ้นมาคณะหนึ่ง เพื่อประเมินคุณภาพการศึกษาด้วยตนเอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการปรับปรุงการบริหารจัดการการศึกษา และสำหรับรวบรวมจัดทำรายงานการพัฒนาคุณภาพประจำปี ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่ปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน การประเมินดังกล่าว ควรต้องทำการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยประเมินตามคู่มือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่จากสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน คณะกรรมการประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาส่วนใหญ่ จะใช้วิธีประเมินโดยการคาดคะเนและลงความเห็นว่ามีคุณภาพในระดับใด และนำไปสรุปจัดทำเป็นรายงานคุณภาพประจำปี เป็นการแสดงให้เห็นว่า การดำเนินการงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของ

โรงเรียน ขาดการนำขั้นตอนการติดตามตรวจสอบคุณภาพ การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ การประเมินผลคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และการนำข้อมูลที่เป็นผลของการปฏิบัติ มาใช้ปรับปรุงการดำเนินงานจัดการศึกษาอย่างจริงจัง

ดังนั้น ความคาดหวังที่มีต่อระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จะช่วยให้โรงเรียนกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ได้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) เอกลักษณ์ของสถานศึกษา ให้มีความเหมาะสม ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ ศักยภาพของผู้เรียน โรงเรียน และท้องถิ่น มาใช้เป็นหลักในการเทียบเคียง เพื่อการส่งเสริม กำกับดูแล ตรวจสอบ ประเมินผล และการประเมินคุณภาพทางการศึกษา จะช่วยให้โรงเรียนสามารถพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาดำรงอยู่อย่างยั่งยืน มีผลคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน โรงเรียนจะต้องนำกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินงาน จึงจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ดังข้อมูลที่พบในการวิจัยนี้ สอดคล้องกับ พิเชษฐ วายูวรรณะ (2550) ได้ศึกษาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 พบว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 1 ในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ กระทรวงศึกษาธิการ (2549) ได้กล่าวถึงหลักการ

ประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษา (Quality assurance) เป็นกลไกสำคัญประการหนึ่งที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และสร้างความมั่นใจ (assure) ได้ว่า สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ได้มาตรฐานที่กำหนด ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดตามที่สังคมต้องการ นั้นหมายความว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ประสิทธิผลของโรงเรียน

สรุปว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานเบื้องต้นว่า จะส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียน กล่าวคือ สามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถสร้างเสริมบรรยากาศการเรียนรู้และสภาพแวดล้อมที่ดี และสามารถพัฒนาครูและบุคลากรให้ก้าวทันต่อความเปลี่ยนแปลงได้ แต่จากการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยแล้ว พบว่า ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับน้อยกว่าตัวแปรแฝงอื่น ดังนั้น การที่โรงเรียนจะนำเอาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา และพัฒนาระบบให้เกิดประสิทธิผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดตั้งองค์การให้ได้ต่อไป ต้องพัฒนาระบบการ การมีส่วนร่วมมีมากขึ้น

4 การอภิปรายโมเดลโครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่ส่งผลรวมสูงที่สุด นอกจากนี้ ยังส่งผลทางอ้อมผ่านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปยังประสิทธิผลของโรงเรียนอีกด้วย ดังนั้น หน่วยงานหรือองค์กรทางการศึกษาควรตระหนัก และให้ความสำคัญกับการกำหนดนโยบายและพัฒนาให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

ใช้กระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม ในการดำเนินการจัดการศึกษาให้มาก ส่วนภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ถึงแม้ว่าจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับน้อย แต่ก็ส่งผลทางอ้อมผ่านการบริหารแบบมีส่วนร่วม และการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไปยังประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้น การที่โรงเรียนจะพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิผล จึงจำเป็นต้องส่งเสริม ให้ผู้บริหารโรงเรียนมีและใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงผสมผสานกับกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม และบูรณาการกระบวนการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงจะนำไปสู่ความมีประสิทธิผลในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ สำหรับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ถึงจะส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในระดับน้อยเช่นเดียวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงก็ตาม แต่ถ้าหากผู้บริหารใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมาผสมผสานกับกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วมก็จะสามารถขับเคลื่อนกระบวนการของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาทั้ง 8 องค์ประกอบ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เข้มแข็ง และนำไปสู่ความมีประสิทธิผลของโรงเรียนได้เช่นกัน ดังที่ถาวร สังเียด (2550) ได้ศึกษาเพื่อสร้างโมเดลเชิงสาเหตุของตัวแปรระดับโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของปัจจัยเชิงสาเหตุระดับโรงเรียน ที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวก คือ พฤติกรรมการบริหารแบบมีส่วนร่วม และ อุดม อรุณราช (2548) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมผู้นำด้านผู้สอนและบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสงครามโดยภาพรวม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ส่งผลทางตรงต่อประสิทธิผลของโรงเรียนสูงสุด เท่ากับ 0.68 และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ส่งผลทางตรงต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมเท่ากับ 0.26 ดังนั้น ในการกำหนดนโยบายปฏิรูปการศึกษาของชาติ ด้านการพัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาควรมุ่งเน้นฝึกให้เกิดทักษะกระบวนการบริหารแบบมีส่วนร่วม เป็นนโยบายหลัก และมุ่งเน้นฝึกให้เกิดทักษะกระบวนการสร้างและการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นนโยบายควบคู่กัน และควรกำหนดมาตรการให้ผู้บริหารโรงเรียนนำสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังเพื่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานการจัดการศึกษาของชาติต่อไป

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ส่งผลทางตรงต่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา .39 และรองลงมา ได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีค่าสัมประสิทธิ์ที่ส่งผลทางตรงต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม .26 ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจะพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็ง ควรยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาในโรงเรียน และขณะเดียวกัน ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องพัฒนาตนเองให้เกิดทักษะการใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง จูงใจให้ครูและบุคลากรเกิดความศรัทธา ตระหนักในหน้าที่

รับผิดชอบ และมุ่งมั่นปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ เป็นการนำตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ตัวแปรการบริหารแบบมีส่วนร่วม และตัวแปรการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยคาดว่าจะ เป็นสาเหตุของประสิทธิผลของโรงเรียนมาศึกษาวิจัย ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายได้เท่ากับ 0.54 อาจจะมีตัวแปรอื่น ๆ ที่อาจจะส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน และไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้ ดังนั้น จึงควรมีการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลจากตัวแปรอื่น ๆ ด้วย

2.2 ควรมีการโดยใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

เอกสารอ้างอิง

- สกายบุ๊กส์. (2551). **รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : พี เอ็น เด แอนด์ สกายพริ้นติ้งส์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). **คู่มือการปฏิบัติงาน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. กรุงเทพฯ : การศาสนาสำนักพระพุทธรศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). **หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ**. กรุงเทพฯ : ทองกมล.
- Hoy, Wayne K. and Miskel, Cecil G. (2001). **Education Administration : Theory, Research, and Practice**. New York : McGraw-Hill.
- Mayer, L.S., Gamst, G., and Guarino, A.G. (2006). **Applied multivariate research design and Interpretation**. California : Sage.